

CLIL METHOD USING ACTIVATING TEACHING METHODS IN BIOLOGY LESSONS

[METODA CLIL S VYUZITIM AKTIVIZUJUCICH VYUCOVACICH METOD NA HODINACH BIOLOGIE]

Dorothea Bagalova – Elena Kovacikova

doi: 10.18355/PG.2024.13.2.6

Abstract

The preliminary research explores the implementation of the CLIL (Content and Language Integrated Learning) method in seventh-grade Biology classes at two primary schools, employing activating teaching methods. This paper comprehensively describes the CLIL method, including its historical background, various forms, types, and objectives. We analyze the advantages and disadvantages of CLIL, along with clarifying the role of the Biology teacher within this pedagogical framework. The study involves preliminary research conducted in two different elementary school classes: one without a specific language focus and one where students have a higher language proficiency. The main objective of the study was to determine changes in student attitudes following the implementation of the CLIL method. Through data analysis in action research, pre- and post-questionnaire, the study aims to identify any shifts in student attitudes after lessons conducted using the CLIL approach with activating teaching methods. Additionally, the research includes an analysis and evaluation of student preferences regarding the instructional methods used and the challenges faced by educators in implementing this method.

80

Key words

CLIL, Content and Language Integrated Learning, activating teaching methods, Biology, English language

Abstrakt

Štúdia sa zaoberá implementáciou metódy CLIL (Content and Language Integrated Learning) do hodín biológie v siedmom ročníku dvoch základných škôl, pričom využíva aktivizujúce vyučovacie metódy. Tento článok komplexne popisuje metódu CLIL, zahŕňajúc jej historické pozadie, rôzne formy, typy a ciele. Analyzujeme výhody a nevýhody CLIL-u, spolu s objasnením úlohy učiteľa biológie v tomto pedagogickom rámci. Štúdia zahŕňa predvýskum uskutočnený v dvoch rôznych triedach základných škôl: v triede bez špecifického jazykového zamerania a v triede, kde sú žiaci s vyššou jazykovou úrovňou. Hlavným cieľom štúdie bolo zistiť zmenu postojov žiakov po implementácii metódy CLIL. Prostredníctvom analýzy dát v rámci akčného výskumu, pred a po dotazníku, sa štúdia snaží určiť akékoľvek posuny v postojoch žiakov po vyučovacích hodinách vedených metódou CLIL, s využitím aktivizujúcich vyučovacích metód. Okrem toho výskum zahŕňa analýzu a vyhodnotenie preferencií žiakov týkajúcich sa

použitých vyučovacích metód a výzvy, ktorým čelí pedagóg pri implementácii danej metódy.

Kľúčové slová

CLIL, Integrované obsahové a jazykové vzdelávanie, aktivizujúce vyučovacie metódy, biológia, anglický jazyk

Introduction

Neustále sa meniaci svet vyžaduje prispôsobivé vzdelávanie. Rozvoj zručností ako kritické myslenie, komunikácia, spolupráca a kreatívne riešenie problémov je kľúčový pre úspech v 21. storočí. Metóda Content and Language Integrated Learning (CLIL) ponúka jedinečný prístup k rozvoju zručností tým, že integruje obsahový predmet s učením jazyka (Coyle, 2002).

Pôvodná definícia metódy CLIL od profesora Davida Marsha opisuje CLIL ako akúkoľvek aktivitu, kde cudzí jazyk slúži ako nástroj na učenie sa nejazykového predmetu (Marsh, 2002). Coyle (2002) ďalej charakterizuje CLIL ako vzdelávací nástroj s dvojitým cieľom vyučovania nejazykového predmetu, pričom súčasne podporuje rozvoj jazyka. S dôrazom na dynamickú a flexibilnú povahu CLIL-u, Coyle (2002) vyzdvihuje jeho úlohu ako univerzálneho učebného nástroja. Pre našu výskumnú implementáciu sme zahrnuli *hard CLIL* (Bentley, 2010), ktorý bol vyučovaný počas hodín biológie s využitím prvkov anglického jazyka. Špecifické vyučovacie metódy budú ďalej vysvetlené. Primárne sme používali aktivizujúce vyučovacie metódy, pričom sme vylúčili použitie digitálnych technológií. Príklady takýchto metód zahŕňajú didaktické hry, koncepčné mapy, aktivitu Červená alebo Zelená karta (pravdivé alebo nepravdivé výroky), aktivitu 3-2-1, *KWL Chart* a ďalšie.

Dalton-Puffér (2011) odporúča zavedenie CLIL na úrovni stredného vzdelávania po tom, ako si študenti osvoja gramotnosť v rodnom jazyku. Je potrebné rozhodnúť, či bude CLIL univerzálne implementovaný alebo rozdelený do skupín podľa záujmu, s výhodami, ako je komplexné zapojenie žiakov a zlepšená interdisciplinárna spolupráca medzi učiteľmi. Avšak, metodologické výzvy zahŕňajú nezáujem, zvýšený odpor niektorých žiakov, neakceptovanie rodičmi a heterogenitu tried (Procházková, 2012). Na strednej úrovni Pokrivčáková a kol. (2015) poznamenávajú zvýšenú jazykovú zdatnosť, ktorá umožňuje študentom zaoberať sa abstraktnými konceptmi a aplikovať analytické myslenie. Hoci sa vek 10 až 15 rokov považuje za optimálny na rozširovanie slovnej zásoby v cudzom jazyku, existuje riziko zvýšenej kritiky a prejavu názorov zo strany žiakov, čo rovnako predstavuje výzvy pre udržanie pozornosti. Gondová (2013) vysvetľuje, že učitelia sa zvyčajne zapájajú do metódy CLIL aj keď neštudovali cudzí jazyk v kombinácii s iným obsahovým predmetom.

V takých prípadoch sa aplikácia metódy stáva náročnejšou, pričom učitelia musia hľadať metódy, ktoré priamo podporujú jazykovú výučbu. Avšak, je pravdepodobné, že ideálnymi kandidátmi na implementáciu metódy CLIL v výučbe sú učitelia, ktorých kvalifikácia

zahŕňa jazyk aj špecializovaný predmet, ako napríklad kombinácia biológie a anglického jazyka (Salinkova, 2023).

Nájdenie jedinej najlepšej vyučovacej metódy je náročné, Droscak (2014) zdôrazňuje význam zohľadnenia najefektívnejších metód v konkrétnych podmienkach. Gondova (2013) obhajuje konštruktivistické princípy v rámci Content and Language Integrated Learning (CLIL), využívajúc inovatívne a aktivizujúce metódy, ktoré podporujú motiváciu a zapojenie žiakov. Kordikova (2022) poukazuje na to, že aktivizujúce metódy používané pri vyučovaní prinášajú zlepšenia prostredníctvom metódy CLIL v rozvoji vyšších kognitívnych zručností, kreatívneho myslenia a spolupráce. Preto sa tento článok zameriava na implementáciu metódy CLIL, pričom využíva aktivizujúce vyučovacie metódy ako nástroj na motiváciu, vzdelávanie a zapojenie žiakov na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania v kurzoch biológie.

1. Metodológia a dizajn výskumu

Dizajn tejto výskumnej práce je založený na akčnom výskume. Akčný výskum zahŕňa cykly reflexie, plánovania a akcie. Vybraný model bol vysvetlený Carr & Kemmis (1986), kde proces každého cyklu zahŕňa štyri kroky: plánovať, konať, pozorovať, reflektovať. Akčný výskum zahŕňa systematické zhromažďovanie a analýzu dát s cieľom dosiahnuť zmeny, zlepšenia alebo iniciatívy na riešenie problémov (Wallace, 1998). Akčný výskum je často využívaný externými inovátormi, ktorí sa snažia iniciovať zmeny vo vzdelávaní, okrem jeho širokého využitia v kontexte výučby jazykov (Warrican, 2006).

Metóda CLIL bola implementovaná do hodín biológie pre žiakov siedmeho ročníka na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania na slovenských školách prostredníctvom integrácie anglického jazyka. Hlavným cieľom predvýskumu bolo zistiť zmenu postojov žiakov pred a po implementácii CLIL-u voči používanej vyučovacej metóde. Na základe stanoveného výskumného cieľa bol pre zber relevantných dát zvolený dotazník postojov. Preto má predvýskum skôr kvalitatívny charakter s kvantitatívnymi aspektmi, založený na dizajne akčného výskumu.

Plánovanie:

- Vypracovať komplexný plán implementácie metódy CLIL v hodinách biológie pre siedmy ročník, vrátane výberu vhodných tém z tematického celku „Človek a jeho telo“ a navrhnutia aktivizujúcich vyučovacích stratégií.
- Vytvoriť plány CLIL hodín, ktoré integrujú prvky anglického jazyka a aktivizujúce vyučovacie aktivity, ako napríklad *Think Pair Share*, *Find Your Pair*, Červená alebo Zelená karta. Výber aktivít bol zameraný na integráciu rôznych spôsobov kolaboratívneho učenia, vrátane individuálnej, párovej a skupinovej práce. Tento prístup mal za cieľ vyhovieť rôznym jazykovým zdatnostiam tým, že zahŕňa hovorenie, písanie a počúvanie spolu s obsahom vybraného predmetu.

Think Pair Share pozostáva z kombinácie individuálnej a skupinovej práce. V úvodnej fáze sú študenti vyzvaní, aby individuálne premýšľali o určenej téme alebo otázke (*think*). Následne zdieľajú a diskutujú svoje nápady v

pároch so spolužiakmi (*pair*). V záverečnej fáze študenti prezentujú svoje kolektívne informácie celej skupine a učiteľovi (*share*). Táto aktivita umožňuje porovnanie informácií a názorov žiakov, čo môže viesť k ich spraveniu, doplneniu, vzájomnému prijatiu rozdielnych názorov, spolupráci a vzájomnému učeniu (Kordíková, 2023).

Aktivita *Find Your Pair* je navrhnutá na podporu kolaboratívneho učenia tým, že študenti majú za úlohu nájsť spolužiakov s komplementárnymi kartami. Prostredníctvom diskusie a výmeny poznatkov sa študenti zapájajú do procesu vzájomného pochopenia a skúmania obsahu, ktorý je zobrazený na ich kartách, čím podporujú kolektívne pochopenie učiva (Salinková, 2023).

- Vytvoriť dotazníky pred a po implementácii pre žiakov základných škôl so zameraním na zmeny ich postojov.
- Zabezpečiť, aby boli plány hodín prispôsobiteľné a mohli byť implementované bez spoliehania sa na digitálne technológie, s ohľadom na dostupné zdroje v školskom prostredí.

Konanie:

- Implementovať naplánované hodiny CLIL v dvoch rôznych triedach základných škôl: v jednej bez špecifického jazykového zamerania a v jednej so žiakmi s vyššou úrovňou anglického jazyka.
- Rozdať dotazník pred implementáciou a zozbierať údaje pred zavedením metódy CLIL.
- Viesť hodiny podľa vypracovaných plánov hodín CLIL, pričom používať aktivizujúce vyučovacie metódy na zapojenie žiakov a podporu učenia sa jazyka spolu s obsahom biológie.
- Zabezpečiť aktívnu účasť všetkých žiakov použitím rôznych vyučovacích stratégií.

Pozorovanie:

- Pozorovať implementáciu CLIL hodín v oboch triedach, venovať pozornosť zapojeniu žiakov, ich účasti a reakciám na použité vyučovacie metódy.
- Zbierať dáta o postojoch ku CLIL-u a aktivizujúcim vyučovacím metódam.
- Dokumentovať akékoľvek výzvy alebo úspechy, s ktorými sa stretli počas implementačného procesu, a zbierať postrehy pre ďalšiu analýzu.

Reflektovanie:

- Reflektovať nad pozorovanými výsledkami implementácie CLIL, zohľadňujúc kvantitatívne údaje z dotazníkov postojov pred a po implementácii a kvalitatívne pozorovania z interakcií v triede.
- Analyzovať postoje žiakov k metóde CLIL a aktivizujúcim vyučovacím stratégiám pri podpore zapojenia žiakov a učenia sa jazyka.
- Identifikovať silné stránky a oblasti na zlepšenie v implementačnom procese a dizajne hodín, čerpajúc z poznatkov spätnej väzby žiakov a pozorovaní učiteľov.
- Použiť reflexívnu analýzu na informovanie úprav a vylepšení budúcich plánov CLIL hodín a vyučovacích praktík, s cieľom zlepšiť učebné skúsenosti a výsledky žiakov.

V súlade s uvedeným výskumným dizajnom a cieľmi sme formulovali predvýskumné otázky: *Ako sa zmenia postoje študentov po implementácii metódy CLIL? Ktoré aktivizujúce vyučovacie metódy budú študenti preferovať?*

2. Zber dát

Vzorkou pre náš pred výskum bolo 32 študentov. Prvá vzorka (Skupina 1) zahŕňala 11 študentov vyučovaných tradičným spôsobom, kde sú osnovy tvorené podľa inovovaného školského vzdelávacieho programu. Druhá vzorka pozostávala z 21 študentov (Skupina 2). Títo študenti sa boli vyučovaní v anglickom jazyku s vyššou jazykovou úrovňou a náročnosťou. Žiadny z študentov nemal predchádzajúce skúsenosti s metódou CLIL. Obidve skupiny študentov boli zvyknuté na tradičné prostredie bez interaktívnych tabúl alebo iných digitálnych technológií. Táto charakteristika nám pomohla uskutočniť výskum pomocou aktivizujúcich vyučovacích metód bez použitia digitálnych technológií. Súčasťou charakteristík výskumnej vzorky je, že obidve skupiny integrovali študentov s ťažkosťami v učení, ako sú poruchy pozornosti, ADD, ADHD, a aj preto počas hodín je nevyhnutné udržiavať ich pozornosť pomocou rôznych aktivizujúcich metód. Zvolená metóda bola akčný výskum, ako je opísané v etapách v kap. 1. Kvôli obmedzeniu pri výbere tried sme sa rozhodli pre výskum bez kontrolnej a experimentálnej skupiny, pričom obidve vybrané triedy boli vhodné pre výskum. Na realizáciu výskumu sme si vybrali dotazník tvorený podľa potrieb výskumu (adaptovaný z Istvanikovej, 2022) s dôrazom na postoje, ktorý bol administratívne použitý dvakrát. V dotazníku žiaci vyjadrili svoj súhlas alebo nesúhlas pomocou Likertovej stupnice voči 17 tvrdeniam. Druhá administrácia dotazníka sa uskutočnila po siedmich vyučovacích hodinách s metódou CLIL a použitím aktivizujúcich vyučovacích metód. Dotazník, ktorý pozostával z pôvodných 17 položiek, bol doplnený o dve otázky, ktoré sa žiakov pýtali na tri najpreferovanejšie aktivizujúce metódy používané počas výskumu. Podotázka sa pýtala na zdôvodnenie ich výberu.

Je dôležité podotknúť, že dotazník bol žiakom administrovaný v rodnom, slovenskom, jazyku účastníkov, aby sa zabezpečilo dôkladné porozumenie a autentické odpovede. V súlade s etickými zásadami boli všetci účastníci, vrátane vedenia školy, učiteľov a rodičov žiakov, informovaní a súhlasili s dobrovoľným zapojením sa do výskumu. Súčasne neboli uvádzané ich mená, čím sa zabezpečila ich anonymita počas celého výskumného procesu. Boli požiadani, aby uviedli iba názov školy, ktorú navštevujú, na odlišenie dvoch škôl zapojených do výskumu.

3. Výsledky

Obe predvýskumné skupiny vyjadrili svoj postoj k skúmanému problému dvakrát. Naša kompletná výskumná vzorka pozostávala z 32 študentov a zdokumentovali sme 64 plne vyplnených dotazníkov. Žiaci siedmeho ročníka vyplnili dotazník pred zavedením metódy CLIL na hodinách biológie a po absolvovaní siedmich lekcii CLIL-om. Dotazník obsahoval 17 položiek s vyjadrením postojov na päťbodovej škále. Každá hodnota škály bola priradená koeficientom a boli vypočítané priemerné hodnoty. Priradené

koeficienty sa pohybovali od 1 do 5, pričom hodnota 1 predstavovala najpozitívnejší postoj a hodnota 5 najnegatívnejší postoj. Hodnoty škály s priradenými koeficientmi boli nasledovné: úplne súhlasím – 5, súhlasím – 4, neviem – 3, nesúhlasím – 2, úplne nesúhlasím – 1. Štyri položky boli založené na negatívnych skúsenostiach študentov: 3, 4, 6 a 10. Počas analýzy sme pre tieto výroky stanovili opačnú hodnotu. Percentuálne zastúpenie hodnoty bolo vypočítané zo súčtu počtu odpovedí vynásobeného ich koeficientom.

Priemerná hodnota odpovedí od študentov v neязыkovej triede pred použitím metódy CLIL vo výučbe bola 3.04. Táto hodnota je najbližšie ku koeficientu 3, ktorý predstavuje "neviem". Možnosti "súhlasím" a "úplne súhlasím", reprezentujúce pozitívne postoje, prevládali nad negatívnymi postojmi pred použitím metódy CLIL v jazykovej triede. Najvyššie percentuálne zastúpenie má koeficient 4, ktorý zodpovedá "súhlasím". Možnosť s najnižším koeficientom, naznačujúca negatívny postoj, predstavovala takmer 2.5% z celkového hodnotenia. Možnosť "neviem" predstavovala jednu pätinu z celkového hodnotenia, teda 21.32%. Avšak priemerné hodnotenie študentov v jazykovej triede bolo počas prvého vyplnenia dotazníka 3.31, čo napriek vysokému percentu pozitívnych odpovedí zodpovedá koeficientu 3, teda "neviem".

Nasledujúce zistenia opisujú dotazník administrovaný až po CLIL hodinách. V neязыkovej triede dosiahla najvyšší podiel hodnota s koeficientom 5, "úplne súhlasím". Najnižšia hodnota bola reprezentovaná koeficientom 1, čo znamená úplný nesúhlas, a tvorila len necelé 1%. V porovnaní s dotazníkom pred zavedením metódy je tu proporčné percentuálne zlepšenie o 5.12%. Zaznamenali sme takmer o polovicu nižšiu percentuálnu hodnotu pri koeficiente 2, "nesúhlasím". Podobne významný je aj nárast odpovedí študentov pri možnostiach "súhlasím" a "úplne súhlasím". Priemerná hodnota odpovedí študentov bola 3.70. Najbližší k tejto hodnote je koeficient 4, "súhlasím", čo predstavuje pozitívny posun v postojoch o jeden stupeň. Zmena nastala z koeficientu 3, "neviem", na koeficient 4, "súhlasím". V jazykovo nadanej triede bola priemerná hodnota odpovedí študentov 4.15, čo je najbližšie k koeficientu 4, "súhlasím". Študenti dosiahli priemerné hodnotenie 3.31 – koeficient 3 – "neviem". Vidíme posun o jeden koeficient smerom k pozitívnejšiemu hodnoteniu v porovnaní s výsledkami z dotazníkového prieskumu pred zavedením metódy CLIL. Pozitívne hodnotenia "súhlasím" a "úplne súhlasím" predstavujú viac ako 90% percentuálneho rozdelenia. Zaznamenávame tiež výrazný pokles frekvencie koeficientu 3 – "neviem".

Po týchto analytických krokoch boli vytvorené intervaly reprezentujúce postoje študentov: pozitívny postoj, neutrálny postoj a negatívny postoj:

Pozitívny postoj: $< 3.21 - 5.00 \geq$

Neutrálny postoj: $\leq 2.80 - 3.20 \geq$

Negatívny postoj: $\leq 1.00 - 2.79 >$

Ďalším krokom bolo priradenie vypočítaných hodnôt k intervalom a pomenovanie postojov. Následne sme porovnali postoje pred realizáciou výskumu s výsledkami dotazníkového prieskumu na konci výskumu. Neязыková trieda mala v úvodnom výskume priemer 3.04, čo je najbližšie

ku koeficientu "neviem", vyjadrujúcemu neutrálny postoj v daných intervaloch. V druhom dotazníku pre túto triedu po CLIL hodinách sme vypočítali priemer 3.70 – najbližší koeficient je 4 – "súhlasím", ktorý je priradený pozitívnemu postoj. Preto môžeme tvrdiť, že postoj študentov v nejazykovej triede k používaniu prístupu CLIL prostredníctvom aktivizujúcich vyučovacích metód sa zlepšil z neutrálneho na pozitívny.

Vyjadrujúc stanovené intervaly, pozorujeme zlepšenie aj v jazykovo nadanej triede. V úvodnom dotazníku dosiahli študenti priemerné skóre 3.31 – koeficient 3, vyjadrujúci "neviem". Avšak pri priradení k intervalu si všimame, že na základe tohto priemeru študenti už v úvode pocitovali pozitívny postoj k nášmu výskumu. V druhom dotazníkovom prieskume dosiahli študenti priemerné skóre 4.15 – koeficient 4, vyjadrujúci "súhlasím". Podľa intervalov táto hodnota tiež zodpovedá pozitívnemu postoj.

4. Diskusia

Na základe poskytnutej analýzy odpovedáme na stanovené predvýskumné otázky nasledovne: *Ako sa zmení postoj študentov po zavedení metódy CLIL?*

Študenti v Skupine 1, nejazykovej triede, zmenili svoj postoj k zavedeniu prístupu CLIL s aktivizujúcimi vyučovacími

metódami, pričom sa ich postoj posunul z neutrálneho na pozitívny. Zlepšenie bolo tiež pozorované v Skupine 2, avšak ich postoj k metóde CLIL bol už v predtestovaní pozitívny. Implementácia metódy CLIL v Skupine 2 tiež zodpovedá tomu istému intervalu, čo potvrdzuje pozitívny postoj s ešte vyšším priemerným skóre v dotazníku. Dotazník, ktorý bol zadaný študentom v oboch siedmich ročníkoch po absolvovaní metódy CLIL, bol rozšírený o dve otázky. Preto uvádzame výsledky vybranej predvýskumnej otázky: *Ktoré aktivizujúce vyučovacie metódy budú študenti preferovať?* Obe skupiny, Skupina 1 a Skupina 2, mali na výber 13 možností, keďže sme počas lekcií zaradili 13 rôznych aktivít. Niektoré aktivity boli počas lekcií zopakované dvakrát, zatiaľ čo väčšina bola zahrnutá iba raz. Pri vyjadrovaní záujmu o aktivity sme nerozlišovali medzi jazykovo nadanými a bežnými triedami. Naším cieľom bolo zistiť, ktoré metódy preferujú siedmici všeobecne, bez ohľadu na ich jazykové schopnosti. Tri najviac vybrané aktivity boli: *Think Pair Share, Find Your Pair* a *Red or Green Card*.

Metóda CLIL umožňuje študentom učiť sa odborný predmet prostredníctvom cudzieho jazyka, čo pre nich môže byť zaujímavejšie a motivujúcejšie, pretože získavajú nové informácie a zároveň si zlepšujú jazykové schopnosti. Aktivizujúce vyučovacie metódy, ako je skupinová práca a didaktické hry, môžu ďalej zvýšiť motiváciu a zapojenie študentov do hodín. Ako potvrdili Czura a Papaja (2013) v štúdiu uskutočnenej v Poľsku, študenti vidia výhodu použitia metódy CLIL v aktívnej účasti na vyučovacom procese. Aktivizujúce vyučovacie metódy, ktoré podporujú komunikáciu a interakciu medzi študentmi, ako sú výsledné aktivity *Find Your Pair* alebo *Think Pair Share*, môžu študentom poskytnúť príležitosti na rozvoj ich komunikačných zručností v anglickom jazyku. Implementácia metódy CLIL prostredníctvom ďalších aktivizujúcich metód podporuje kritické myslenie, kreatívne riešenie problémov, spoluprácu a sebahodnotenie medzi študentmi, čím sa podporuje rozvoj kognitívnych, sociálnych a emocionálnych zručností. Súčasným

učením obsahu a jazyka sa dosahuje synergia medzi týmito dvoma aspektmi výučby.

Prostredníctvom nášho výskumu potvrdzujeme, že hoci sú študenti otvorení novým metódam, ich spočiatku neutrálne postoje, ako bolo hodnotené počas analýzy, môžu vyplývať z obáv z vyšších nárokov, väčšieho dôrazu na ich prácu alebo dodatočných domácich úloh. Počas výskumu sme sa snažili tieto obavy riešiť. V Skupine 1 študenti vyjadrili neutrálny postoj v prvom dotazníku pred zavedením metódy. V Skupine 2 úvodné hodnotenie predstavovalo pozitívny postoj. Podľa stanovených intervalov a porovnaných skóre z dotazníkov pozorujeme, že postoj v Skupine 1 sa zlepšil z neutrálneho na pozitívny. Naopak, študenti v Skupine 2 spočiatku vyjadrili pozitívny postoj a vyššie skóre po implementácii túto pozitívnu mienku potvrdili.

Vyučujúci, ktorý sa rozhodne zapojiť do výučby metódu CLIL sa, na základe našich hospitácií a výskumu, stretáva s rôznymi metodologickými výzvami. Jednou z hlavných výziev je spojenie výučby jazyka a obsahu tak, aby boli oboje efektívne a rovnomerne prepojené. To znamená, že učiteľ musí mať schopnosť vyvážiť rozvoj jazykových zručností s osvojením obsahu danej témy. Taktiež musí byť schopný vytvoriť prostredie, kde sa študenti cítia pohodlne pri používaní cieľového jazyka, čo môže vyžadovať inovatívne prístupy k výučbe a interakcii v triede. Ďalšou výzvou je zabezpečiť, aby bol obsah výučby relevantný, prístupný a zároveň dostatočne náročný pre študentov. To si vyžaduje dôkladnú prípravu materiálov a zameranie sa na konkrétne potreby a záujmy žiakov. Navyše, učiteľ musí mať schopnosť efektívne hodnotiť nielen jazykový pokrok, ale aj porozumenie a osvojenie obsahu, aby mohol adekvátne monitorovať pokrok študentov a prispôbiť svoju výučbu podľa potreby. Pretože metóda CLIL zahŕňa viac ako len výučbu jazyka alebo obsahu, učiteľ musí byť schopný flexibilne a kreatívne prispôbiť svoje metódy a techniky výučby podľa konkrétnych okolností a potrieb svojich študentov. Takáto integrácia obsahu a jazyka si vyžaduje značnú odbornosť a prípravu, no môže ponúknuť študentom obohatený a hlbší vzdelávací zážitok.

Záver

Predvýskum úspešne implementoval metódu *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) do hodín biológie pre žiakov siedmeho ročníka. Primárnym cieľom bolo skúmať zmenu v postojoch študentov pred a po implementácii metódy CLIL. Predvýskum zahŕňal vypracovanie plánov CLIL hodín, distribúciu dotazníkov pred a po implementácii a analýzu zozbieraných údajov podľa výskumného návrhu akčného výskumu. Zistenia odhalili pozitívnu zmenu postojov v nejazykovej triede, ktorá sa posunula z neutrálneho na pozitívny postoj po implementácii CLIL-u. Jazykovo nadaná trieda, ktorá pôvodne prejavila pozitívny postoj, si udržala a dokonca zlepšila svoj postoj ku CLIL-u. Analýza vybraných aktivizujúcich vyučovacích metód naznačila preferenciu stratégií ako *Think Pair Share*, *Find Your Pair* a *Red or Green Card* medzi žiakmi, bez ohľadu na jazykovú zdatnosť. Štúdia sa držala etických zásad, zabezpečujúc anonymitu účastníkov. Použitie slovenského jazyka v dotazníku zabezpečilo autentické odpovede. Zistenia

prispievajú poznatkami o účinnosti metodológie CLIL v rôznorodých triednych prostrediach, pričom zdôrazňujú dôležitosť prispôsobenia vyučovacích metód potrebám a preferenciám študentov.

Aj keď sme pozorovali pozitívne výsledky u študentov v dvoch triedach základných škôl, považujeme za dôležité poznamenať, že vzorka 32 študentov je malá na generalizovanie komplexného problému. Napriek tomu je však aplikovateľná na stanovené výskumné otázky. Rozšírenie pedagogického výskumu by mohlo zahŕňať sledovanie dosiahnutej úrovne vedomostí a stupňa rozvoja zručností písania, čítania, rozprávania a počúvania v cudzom jazyku. Podobne navrhujeme implementáciu pedagogického experimentu v rámci dvoch výskumných skupín, experimentálnej a kontrolnej. Preddefinované ciele boli úspešne dosiahnuté počas implementácie metódy na základných školách. Veríme, že aj v triedach bez prístupu k digitálnym technológiám môže výučba podporovať aktivity študentov prostredníctvom vhodne vybraných metód. Prírodzene veríme, že učitelia, ako aj študenti, sa nebudú obávať tejto metódy a budú prijímať všetky výzvy, ktoré prináša výučba *Content and Language Integrated Learning* prostredníctvom aktivizujúcich vyučovacích metód.

Výsledky výskumu nadväzujú na projekt APVV-15-0368 Prax v centre odborej didaktiky, odborová didaktika v Centre praktickej prípravy a súčasne vychádzajú z prebiehajúcich projektov UGA V/14/2024 Rozvíjanie odbornej gramotnosti pomocou metódy CLIL vo vzdelávaní a VEGA 1/0218/24 Gramotnosť a kritické myslenie v kontexte bilingválneho vzdelávania.

Bibliographic references

Bentley, K. (2010). *The TKT Course. CLIL Module*. Cambridge: University of Cambridge. ISBN 978-0-521- 15733- 9.

Carr, W. & Kemmis, S. (1986). *Becoming critical: Education, knowledge and action research*. London: Falmer Press.

Coyle, D. (2002). *Against all odds: Lessons from Content and Language Integrated Learning in English secondary schools*. In: DANIEL, W. C., JONES, G. M. *Education and Society in Plurilingual Contexts*. Brussels: Brussels University Press. ISBN 90-5487-322-1.

Czura, A. & Papaja, K. (2013). *Curricular models of CLIL education in Poland*. International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, DOI: 10.1080/13670050.2013.777388

Dalton-Puffer, CH. (2011). *Content-and-Language Integrated Learning: From Practice to Principles*. In: Annual Review of Applied Linguistics. 31. DOI 10.1017/S0267190511000092.

Droscak, M. (2014). *Aktivizujúce Vyučovacie Metódy V Praxi Vyučovania Strednej Školy*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave. ISBN 978-80-8105-620-8.

Gondova, D. (2013). *Aktívne Učenie Sa Žiakov V CLIL-E*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum. 5-21 s. ISBN 978-80-8052-480-7.

Herrera, L. R. (2015). *Mexican Secondary School Students' Perception Of Learning The History Of Mexico In English*. Profile Issues in Teachers'

- Professional Development. [online]. 2015. Available from: <https://revistas.unal.edu.co/index.php/profile/article/view/44739>
- Istvanikova, J. (2022). Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác. *Postoje Žiakov 5. A 9. Ročníka K Vyučovaniu Geografie Pomocou Metódy CLIL*. [Online] [Navštívené 20.3.2024]
- Kordikova, B. (2022). *Aktivizujúce Metódy Ako Jeden Z Najvýznamnejších Prínosov Predmetu CLIL*. Recenzovaný zborník *Aplikované jazyky v univerzitnom kontexte IX*. Zvolen: Technická Univerzita vo Zvolene, 2022. 156 -166s. ISBN 978-80-228-3334-9.
- Lasagabaster, D. & Sierra, J. M. (2009). *Language Attitudes In CLIL And Traditional EFL Classes*. International Journal of CLIL Research.
- Marsh, D. 2002. *Content and Language Integrated Learning: The European Dimension – Actions, Trends and Foresight Potential*. [online]. Public Services Contract DG EAC: European Commission, 2002. Available from: <http://europa.eu.int/comm/education/languages/index.htm>
- Pokrivcakova, S. et al. (2015). *CLIL In Foreign Language Education: E-Textbook For Foreign Language Teachers*. Nitra: Constantine the Philosopher University. ISBN 978-80- 558-0889-5.
- Procházkova, L. (2013). *Plánování A Struktura CLIL Hodin* [online]. Praha: Metodický portál RVP, 2012. Available from: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/zvk/17995/planovani-a-strukturaclil-hodin.html>
- Salinkova, D. (2023). Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác. *CLIL In Biology Using Activating Teaching Methods*. [Online] [Navštívené 12.3.2024]
- Veldhuis, M. & Van Den Heuvel-Panhuizen, M. (2014). *Exploring the feasibility and effectiveness of assessment techniques to improve student learning in primary mathematics education*. In Nicol, C., Oesterle, S., Liljedahl, P. & Allan, D. (Eds.), Proceedings of the Joint Meeting of PME 38 and PME-NA 36 (Vol. 5). Vancouver, Canada: PME. (2) (PDF) *Exploring the feasibility and effectiveness of assessment techniques to improve student learning in primary mathematics education*. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/267624297_Exploring_the_feasibility_and_effectiveness_of_assessment_techniques_to_improve_student_learning_in_primary_mathematics_education
- Wallace, M. J. (1998). *Action Research For Language Teachers*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Warrican, S. J. (2006). *Action Research: A Viable Option For Effecting Change*. Journal of Curriculum Studies. 38(1), 1-14.

Mgr. Dorothea Bagalová
Department of English Language and Culture
Faculty of Education
Constantine the Philosopher University in Nitra
Dražovská cesta 4
949 01 Nitra
Slovak republic
dorothea.bagalova@ukf.sk

doc. Mgr. Elena Kováčiková, PhD.
Department of English Language and Culture
Faculty of Education
Constantine the Philosopher University in Nitra
Dražovská cesta 4
949 01 Nitra
Slovak republic
ekovacikova@ukf.sk